Tổng hợp xúc tác photo-fenton có từ tính CuFe₂O₄ bằng phương pháp tạo gel với hồ tinh bột

- Quan Gia Co
- Lê Tiến Khoa

Trường Đại học Khoa học Tự nhiên, ĐHQG-HCM

(Bài nhận ngày 12 tháng 12 năm 2016, nhận đăng ngày 28 tháng 11 năm 2017)

TÓM TẮT

Trong nghiên cứu này, CuFe₂O4 được tổng hợp bằng phương pháp tạo gel với hồ tinh bột ở các nhiệt độ nung khác nhau nhằm tạo ra một vật liệu xúc tác mới, vừa có hoạt tính xúc tác quang Fenton hiệu quả, vừa có từ tính để có dễ dàng thu hồi và tái sử dụng bằng nam châm. Cấu trúc tinh thể, thành phần pha, hình thái, nhóm chức trên bề mặt, từ tính của các mẫu xúc tác lần lượt được khảo sát bằng giản đồ nhiễu xạ tia X (XRD), ảnh kính hiển vi điện tử quét (SEM), quang phổ hồng ngoại (FTIR) và phương pháp từ kế mẫu rung (VSM). Hoạt tính xúc tác quang Fenton được đánh giá thông qua phản ứng phân hủy methylene xanh dưới ánh sáng tử ngoại và khả kiến với tác nhân oxy hóa là H_2O_2 . Kết quả cho thấy khi nhiệt độ nung tăng từ 700–900 °C, hàm lượng pha spinel tứ phương $CuFe_2O_4$ tăng cùng với kích thước hạt và từ tính. Chúng tôi cũng quan sát thấy có sự thay đổi hàm lượng ion Cu^{2+} trên bề mặt khi nhiệt độ nung thay đổi. Giữa các mẫu xúc tác, mẫu được điều chế ở 800 °C vừa thể hiện từ tính tốt, vừa thể hiện hoạt tính xúc tác phân hủy methylene xanh mạnh nhất dưới cả 2 nguồn sáng tử ngoại và khả kiến.

Từ khóa: CuFe2O4, sol-gel, hồ tinh bột, xúc tác quang Fenton

MỞ ĐẦU

Trong một thời gian dài, quy trình Fenton, dựa trên việc sử dụng hỗn hợp đồng thể dung dịch muối Fe^{2+}/Fe^{3+} và tác nhân oxy hóa H_2O_2 , [1, 2] đã được biết đến như một giải pháp triển vọng cho việc xử lý các chất ô nhiễm hữu cơ, như phẩm nhuộm, nhờ vào khả năng sinh ra các gốc tự do hydroxyl có hoạt tính oxy hóa cao (1, 2). Đặc biệt, quá trình này còn được tăng cường khi hệ xúc tác được chiếu xạ ánh sáng UV-khả kiến [3], vốn được biết đến với tên gọi phản

ứng photo-Fenton (3, 4). Tuy nhiên, xúc tác photo-Fenton đồng thể vẫn còn tồn tại một số hạn chế. Đầu tiên, hầu hết xúc tác đồng thể đều không thể thu hồi được sau quá trình xử lý. Thứ hai, phản ứng photo-Fenton thường tạo ra một lượng lớn bùn, trở thành nguồn ô nhiễm thứ cấp cần phải tiếp tục được xử lý. Những điều này khiến cho giá thành của quy trình xử lý nước thải dệt nhuộm bị tăng cao [4].

$Fe^{3+} + H_2O_2 \rightarrow Fe^{2+} + HOO^{\bullet} + H^+$	(1)
Fe^{2+} + $\mathrm{H}_2\mathrm{O}_2 \rightarrow \mathrm{Fe}^{3+}$ + HO^{\bullet} + OH^{-}	(2)
Fe^{3+} + $\mathrm{H}_2\mathrm{O}$ + hv \rightarrow \mathbf{OH} + Fe^{2+} + H^+	(3)
$\mathrm{H_2O_2}~+~\mathrm{Fe^{2+}}~+~\mathrm{hv}~\rightarrow~\mathrm{OH^-}~+~\mathrm{\bullet OH}~+~\mathrm{Fe^{3+}}$	(4)

Vì vậy, nhằm khắc phục các hạn chế trên, nhiều nghiên cứu đã chuyển hướng sang xúc tác photo-Fenton dị thể dựa trên các hạt nano oxide sắt [5] với khả năng hoạt động trong vùng pH rộng, không tạo ra bùn thải thứ cấp. Mặc dù vậy, khả năng thu hồi xúc tác dị thể dạng bột vẫn rất khó khăn do khả năng phân tán rộng của các hạt ở cấp độ nano. Gần đây, vật liệu ferrite dạng bột đã được đề nghị như một chất xúc tác

Trang 102

mới vừa có hoạt tính phân hủy chất hữu cơ theo cơ chế Fenton dị thể, vừa có từ tính, có thể dễ dàng thu hồi bằng nam châm sau khi xử lý [6–8]. Chúng tôi cũng đã tổng hợp đồng ferrite CuFe₂O₄ từ tính bằng phương pháp polymer hóa tiền chất nhằm nghiên cứu hoạt tính xúc tác Fenton dị thể đối với việc phân hủy phẩm màu methylene xanh [9]. Tuy nhiên, theo tìm hiểu của chúng tôi, cho đến hiện tại vẫn chưa có báo cáo về việc tổng hợp CuFe₂O₄ như một chất xúc tác photo-Fenton dị thể có từ tính.

Chính vì vậy, trong nghiên cứu này, bột CuFe₂O₄ từ tính đã được tổng hợp bằng phương pháp sol-gel với sự hỗ trợ của hồ tinh bột ở nhiều nhiệt độ khác nhau. Hoạt tính xúc tác Fenton dị thể, photo-Fenton dị thể lần lượt được đánh giá thông qua phản ứng phân hủy methylene xanh trong bóng tối, dưới ánh sáng khả kiến và cả dưới ánh sáng tử ngoại. Ảnh hưởng của nhiệt độ nung trong quá trình điều chế đến cấu trúc tinh thể, nhóm chức bề mặt, kích thước hạt, từ tính và hoạt tính xúc tác cũng được nghiên cứu và thảo luận dưới đây.

VẬT LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP

Tổng hợp xúc tác

Các mẫu xúc tác CuFe₂O₄ được tổng hợp bằng phương pháp sol-gel với sự hỗ trợ của hồ tinh bột [10] ở nhiều nhiệt độ khác nhau. Cụ thể, 200 mL dung dịch chứa Cu²⁺ 0,4 mol.L⁻¹ và Fe³⁺ 0,8 mol.L⁻¹ được chuẩn bị từ các muối Cu(NO₃)₂.3H₂O và Fe(NO₃)₃.6H₂O. Dung dịch này được trộn với 700 mL dung dịch chứa hồ tinh bột sao cho tỷ lệ số mol Cu²⁺:Fe³⁺:C₆H₁₀O₅ là 1:2:3. Hỗn hợp dung dịch được khuấy liên tục ở 60 °C trong vòng 1 giờ, rồi tiếp tục khuấy trong 3 giờ ở 80 °C để tạo ra dung dịch sol. Dung dịch sol này được sấy ở 150 °C trong vòng 7 giờ, thu được một hệ gel. Sau đó toàn bộ gel được nung lần lượt ở 700, 800 hoặc 900 °C trong vòng 2 giờ. Cuối cùng, sản phẩm được lọc rửa, tuyển từ và sấy ở 150 °C trong 1 giờ để thu được sản phẩm xúc tác cuối cùng. Trong phần sau của bài viết, các mẫu xúc tác lần lượt được kí hiệu như sau CuFeO-700, CuFeO-800 và CuFeO-900, tương ứng với nhiệt độ nung (700, 800, 900 °C) của các mẫu.

Khảo sát xúc tác

Cấu trúc tinh thể và thành phần pha của các mẫu xúc tác CuFeO được khảo sát bằng giản đồ nhiễu xạ tia X (XRD) trên máy BRUKER-Binary V3 với tia Cu K α ($\lambda = 1,5406$ Å). Thế gia tốc và cường độ dòng lần lượt là 40 kV và 40 mA. Hình thái bề mặt của các mẫu được đánh giá thông qua ảnh kính hiển vi điện tử quét (FE-SEM) chụp trên máy HITACHI S-4800 với thế gia tốc 10 kV.

Các nhóm chức trên bề mặt của các mẫu xúc tác cũng được khảo sát thông qua phổ hồng ngoại (FT-IR) trong vùng 4000–400 cm⁻¹ ở nhiệt độ phòng trên quang phổ kế Bruker VERTEX 70. Từ tính của vật liệu được đo bằng từ kế mẫu rung (VSM) (Quantum Design, America) ở nhiệt độ phòng. Đường cong từ trễ được thiết lập với từ trường dao động từ -16000 Oe đến +16000 Oe.

Hoạt tính xúc tác photo-Fenton

Hoạt tính xúc tác của các mẫu CuFe₂O₄ được đánh giá dựa trên sự mất màu của methylene xanh (MB). Đầu tiên, 0,1250 g xúc tác và 10 mL H₂O₂ đậm đặc 30 % được cho vào 250 mL dung dịch MB (nồng độ MB sau khi trộn là 3×10^{-5} mol.L⁻¹). Hệ huyền phù được khuấy đều bằng máy khuấy trục dưới bức xạ khả kiến (9W Osram Dulux s) hoặc UVA (9W Radium 78) hoặc trong bóng tối. Sau mỗi 15 phút, 5 mL dung dịch phản ứng được rút ra, loại bỏ bột xúc tác bằng nam châm và được kiểm tra nồng độ MB còn lại bằng phổ hấp thu UV-khả kiến ở bước sóng 664 nm.

Khả năng hấp phụ MB lên bề mặt xúc tác cũng được khảo sát bằng quy trình tương tự như trên nhưng không sử dụng H_2O_2 cũng như không chiếu sáng dung dịch.

KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN Cấu trúc và hình thái

Hình 1 trình bày phổ XRD của các mẫu xúc tác điều chế so với các phổ tham chiếu. Mẫu CuFeO–700 có sự xuất hiện các mũi tín hiệu đặc trưng của pha CuFe₂O₄ ở cả hai dạng là lập phương (Fd3m, JCPDS No. 77–0010) tại $2\theta = 30,22^{\circ}$; 35,60° và tứ phương (I41/amd, JCPDS No. 34-0425) tại $2\theta = 34,55^{\circ}$; 36,00°; 54,07°. Đồng thời mẫu xúc tác này chứa hai pha tạp: hematite với $2\theta = 24,15^{\circ}$, 33,16° (JCPDS No. 05–0661) và CuO với 2θ =37,05°, 38,71° (JCPDS No. 86–0550). Thành phần pha của các mẫu cũng được tính toán và thể hiện trong Bảng 1. Ở nhiệt độ nung

800 và 900 °C, các mẫu vật liệu gần như chỉ còn chứa một pha spinel tứ phương $CuFe_2O_4$ (I41/amd) với 1 lượng nhỏ CuO (1–3 %), chứng tỏ ở nhiệt độ nung cao, phản ứng tổng hợp $CuFe_2O_4$ diễn ra hoàn toàn hơn.

Hình 1. XRD của các mẫu xúc tác CuFeO-700, CuFeO-800, CuFeO-900

Bảng 1. Thành phần pha của các mẫu CuFeO-700, CuFeO-800, CuFeO-900

Dha		Thành phần %	
Flla	CuFeO-700	CuFeO-800	CuFeO-900
CuFe ₂ O ₄ (I41/amd)	41,13	98,56	97,65
CuFe ₂ O ₄ (Fd3m)	4,86		
Hematite (R-3c)	38,85		
CuO (C2/c)	15,17	1,44	2,35

Kết quả ảnh kính hiển vi điện tử SEM được thể hiện ở Hình 2. Các mẫu xúc tác thu được đều ở trạng thái đa phân tán, có sự kết dính các hạt với nhau, hạt xúc tác có bề mặt nhẵn, ít ghồ ghề. Khi nhiệt độ nung tăng, kích thước hạt cũng tăng, từ khoảng 100–200

nm (CuFeO–700) đến CuFeO–900 (300–500 nm). Điều này có thể được giải thích do khi tăng nhiệt độ nung, quá trình thiêu kết tăng nên kích thước hạt tăng.

TẠP CHÍ PHÁT TRIỂN KH&CN, TẬP 20, SỐ T5- 2017

Hình 2. Ảnh kính hiển vi điện tử quét (SEM) của các mẫu xúc tác: (A) CuFeO-700, (B) CuFeO-800, (C) CuFeO-900

Từ tính

Bảng 2 trình bày các giá trị từ độ bão hòa (M_s), độ từ dư (M_R) và lực kháng từ (H_c) của các mẫu đo bằng phương pháp từ kế mẫu rung. Các giá trị cho thấy cả ba mẫu đều thể hiện đặc tính sắt từ đặc trưng. Khi nhiệt độ nung tăng, giá trị M_R và M_S tăng trong khi H_c giảm. Sự biến thiên của các thông số từ tính này có thể được giải thích thông qua kết quả thành phần pha và hình thái bề mặt của các mẫu. Mẫu CuFeO–700 có hàm lượng pha CuFe₂O₄ tứ phương chỉ chiếm 41,13 %, còn lại là các pha tạp chất không có từ tính (Hematite và CuO) hoặc từ tính yếu (CuFe₂O₄ lập phương) khiến cho M_S và M_R của mẫu này nhỏ nhất. Các mẫu điều chế ở nhiệt độ nung cao hơn có hàm lượng pha CuFe₂O₄ tứ phương gần như tuyệt đối, đồng thời có kích thước hạt lớn, làm cho kích thước các domain từ tăng lên, từ đó gia tăng từ tính của vật liệu. Ngoài ra, khi tăng nhiệt độ nung, độ tinh thể hóa của mẫu xúc tác tăng lên, làm vật liệu có ít khuyết tật nên từ tính dễ chuyển động theo từ trường bên ngoài, khiến độ kháng từ giảm dần. Từ các kết quả này nhận thấy rằng, mẫu CuFeO–800 và CuFeO–900 có lực kháng từ H_C nhỏ, từ độ bão hòa M_s lớn nên thích hợp để làm vật liệu xúc tác từ tính, có thể thu hồi bằng nam châm. Vì vậy chọn sẽ nghiên cứu nhóm chức bề mặt và hoạt tính xúc tác Fenton cũng như photo-Fenton của hai mẫu xúc tác này.

Sample	Độ kháng tử	Độ từ dư M _R	Từ độ bão hòa
	H _C (Oe)	(emu/g)	M _s (emu/g)
CuFeO-700	1096,57	9,371	18,211

13,353

15,027

1010,23

684,26

Bảng 2. Thông số từ tính của các mẫu CuFeO-700, CuFeO-800, CuFeO-900

CuFeO-900

Nhóm chức trên bề mặt

Các nhóm chức trên bề mặt của 2 mẫu xúc tác CuFeO-800 và CuFeO–900 được khảo sát bằng FTIR (Hình 3). Trong vùng 400–600 cm⁻¹, cả hai mẫu đều thể hiện 2 peak độc lập với cường độ lớn, trong đó peak tại khoảng 600 cm⁻¹ là dao động của liên kết $M_{tứ}$ _{diện}–O, peak tại khoảng 400 cm⁻¹ là dao động của liên kết $M_{bát diện}$ – O [11, 12]. Đặc biệt, khi nhiệt độ nung tăng từ 800– 900 °C, số sóng của peak dao động $M_{tứ}$

CuFeO-800

 $_{diện}$ –O giảm từ 595 cm⁻¹ đến 593 cm⁻¹, đồng thời peak của dao động M_{bát diện} –O cũng giảm từ 418 cm⁻¹ đến 416 cm⁻¹. Một cách tổng quát, khi nguyên tử khối của một nguyên tố tăng thì hằng số lực dao động giảm, dẫn đến tần số hấp thu dao động giảm. Điều này cho thấy khi tăng nhiệt độ nung mẫu từ 800 °C lên 900 °C thì cũng làm gia tăng sự xuất hiện của ion Cu²⁺ trong lỗ trống bát diện và lỗ trống tứ diện vì Cu nặng hơn Fe.

25,836

29,016

Hình 3. Phổ FTIR của các mẫu xúc tác CuFeO–800, CuFeO–900

Hoạt tính xúc tác

Hai mẫu xúc tác CuFeO–800 và CuFeO–900 lần lượt được khảo sát hoạt tính thông qua phản ứng phân hủy MB với H₂O₂ dưới bức xạ UV, bức xạ khả kiến (photo–Fenton) và trong bóng tối (Fenton). Đồ thị biển diễn đường $\ln(C/C_0)$ theo thời gian (C là nồng độ MB tại thời điểm t và C₀ là nồng độ ban đầu của MB) cho thấy quá trình phân hủy MB trên các mẫu xúc tác tuân theo động học giả bậc 1 (Hình 4). Vì vậy hoạt tính các mẫu có thể được so sánh thông qua giá trị hằng số tốc độ phản ứng k (h⁻¹). Bảng 3 trình bày giá trị k của các mẫu xúc tác ở các điều kiện thí nghiệm khác nhau cũng như % MB hấp phụ cực đại trên bề mặt xúc tác.

Hình 4. Đường biểu diễn hoạt tính xúc tác giảm cấp MB: ln(C₀/C) theo thời gian trên 2 mẫu xúc tác CuFeO-800 và CuFeO-900 ở các điều kiện không chiếu sáng, chiếu ánh sáng khả kiến (VIS) và chiếu ánh sáng tử ngoại (UV)

Trang 106

Mẫu	% MB hấp phụ	Hằng số tốc độ giảm cấp MB (h-1)		
		Không chiếu sáng	Bức xạ khả kiến	Bức xạ UV
CuFeO-800	2,95	0,196	0,615	0,869
CuFeO-900	1,86	0,131	0,441	0,673

Bảng 3. So sánh % MB hấp phụ ở thời điểm cân bằng và hằng số tốc độ phản ứng giảm cấp MB ở các điều kiện không chiếu sáng, chiếu ánh sáng khả kiến và chiếu ánh sáng tử ngoại UV trên 2 mẫu xúc tác CuFeO-800 và CuFeO-900

Theo nghiên cứu của nhóm tác giả Ramankutty và Sugunan [13], hoạt tính xúc tác của vật liệu spinel phụ thuộc vào loại ion chiếm vị trí lồ trống bát diện, vì lổ trống bát diện thường chiếm ưu thế trên bề mặt của cấu trúc spinel. Mặt khác theo Melero [14], CuO có hoạt tính xúc tác mạnh hơn Fe₂O₃. Kết quả FTIR cho thấy khi thay đổi nhiệt độ nung từ 800 °C lên 900 °C, hàm lượng ion Cu²⁺ trong cả hai loại lổ trống tăng, làm gia tăng lượng ion Cu²⁺ trên bề mặt vật liệu, đúng ra sẽ khiến cho hoạt tính xúc tác của mẫu CuFeO-900 lớn hơn CuFeO-800. Tuy nhiên, trong tất cả các điều kiện, mẫu CuFeO-800 luôn thể hiện hoạt tính cao hơn mẫu CuFeO-900. Một điều cần lưu ý là thành phần pha của hai mẫu tương đồng nhau. Như vậy, sự vượt trội về hoạt tính của mẫu CuFeO–800 có thể được giải thích thông qua kích thước hạt xúc tác. Anh chup SEM cho thấy mẫu CuFeO–900 (300–500 nm) có kích thước hạt lớn gấp đôi so với mẫu CuFeO-800 (200-300 nm). Nhiệt độ nung càng cao, quá trình thiêu kết diễn ra càng mạnh, khiến kích thước hat càng lớn, do đó làm giảm diện tích bề mặt riêng, kéo theo việc giảm số tâm hoạt tính trên bề mặt xúc tác, dẫn đến làm giảm hoạt tính xúc tác.

Sharma [15] từng đề nghị quá trình xúc tác phân hủy chất hữu cơ bằng CuFe₂O₄ có thể thông qua 1 trong 2 con đường: (i) CuFe₂O₄ được kích thích dưới ánh sáng tử ngoại, sinh ra điện tử và lổ trống quang sinh, lổ trống sẽ phản ứng với nhóm HO⁻ trên bề mặt xúc tác để tạo ra gốc tự do HO[•], còn điện tử quang sinh cũng sẽ tác dụng với H₂O₂ để tạo ra gốc tự do HO^{\bullet} (ii) H_2O_2 phản ứng với thành phần Fe(III) trên bề mặt để sinh ra gốc tự do HO[•] theo cơ chế của xúc tác Fenton di thể. Zhang cũng cho rằng ngoài Fe(III), thành phần Cu(I/II) trên bề mặt CuFeO₂ có thể phản ứng với H_2O_2 để sinh ra gốc tự do HO^{\bullet} [16]. Trong nghiên cứu này, chúng tôi nhận thấy các mẫu CuFeO-800 và 900 vẫn có hoạt tính xúc tác phân hủy MB trong bóng tối, điều này có thể được giải thích thông qua cơ chế Fenton dị thể (không chiếu bức xạ) mà ở đó hàm lượng Cu²⁺ và Fe³⁺ trên bề mặt sẽ tương tác với H₂O₂ để sinh ra HO[•]. Khi chiếu bức xạ kích thích, hoạt tính của các mẫu xúc tác được tăng cường (từ 3-4,5 lần), trong đó bức xạ UV gia tăng hoạt tính mạnh hơn ánh sáng khả kiến, chứng tỏ tồn tại một cơ chế khác giúp đẩy mạnh hoạt tính xúc tác. Mặc dù vậy, cả hai mẫu xúc tác đều không thể hiện hoạt tính phân hủy MB dưới ánh sáng kích thích khi không có sự hiện diện của H₂O₂, cho thấy vai trò quan trọng của H₂O₂ như một chất kích thích sinh ra gốc tự do HO[•] cũng như chứng tỏ cơ chế đầu tiên mà Sharrma đề nghị không phù hợp với các mẫu xúc tác của chúng tôi. Bên cạnh đó, cả hai mẫu xúc tác CuFeO-800 và CuFeO-900 đều hấp phụ không đáng kể MB, giúp cho H2O2 có thể tiếp xúc với bề mặt xúc tác CuFe₂O₄ dễ dàng. Từ những kết quả trên, chúng tôi cho rằng cơ chế của quá trình photo-Fenton trên CuFe₂O₄ có thể xảy ra tương tự như xúc tác photo-Fenton đồng thể, chỉ khác là các quá trình phản ứng oxy hóa khử xảy ra trên bề mặt rắn của xúc tác dị thể (5-8).

$\equiv Cu^{2+}{}_{b\acute{a}t\ di\acute{e}n}\ +\ H_2O\ +\ hv\ \rightarrow\ OH\ +\ \equiv Cu^+{}_{b\acute{a}t\ di\acute{e}n}\ +\ H^+$	(5)
$H_2O_2 + \equiv Cu^+_{b\acute{a}t di\acute{e}n} + hv \rightarrow OH^- + \bullet OH + \equiv Cu^{2+}_{b\acute{a}t di\acute{e}n}$	(6)
$\equiv Fe^{3+}{}_{b\acute{a}t\ di\acute{e}n}\ +\ H_2O\ +\ hv\ \rightarrow\ \bullet OH\ +\ \equiv Fe^{2+}{}_{b\acute{a}t\ di\acute{e}n}\ +\ H^+$	(7)
$H_2O_2 + \equiv Fe^{2+}_{b\acute{a}t\ di\ren} + hv \rightarrow OH^- + \bullet OH + \equiv Fe^{3+}_{b\acute{a}t\ di\ren}$	(8)

Như vậy, CuFe₂O₄ hoàn toàn có thể là một xúc tác photo-Fenton dị thể mới ,vừa có hoạt tính xúc tác cao, vừa có thể dễ dàng thu hồi bằng nam châm.

KÉT LUẬN

Trong nghiên cứu này, chúng tôi đã tổng hợp xúc tác photo-Fenton dị thể mới, dựa trên vật liệu từ tính CuFe₂O₄ bằng phương pháp sol-gel có sự hỗ trợ của hồ tinh bột. Nhiệt độ nung mẫu trong phương pháp điều chế được nhận thấy có ảnh hưởng lớn đến thành phần, tính chất và hoạt tính xúc tác. Khi nhiệt độ nung mẫu tăng từ 700–900 °C, thành phần pha spinel tứ phương $CuFe_2O_4$ tăng, dẫn đến sự gia tăng từ tính của các mẫu. Tuy nhiên nhiệt độ nung quá cao sẽ làm gia tăng kích thước hạt, khiến diện tích bề mặt hạt giảm, kết quả là hoạt tính xúc tác giảm. Vì vậy, mẫu xúc tác điều chế ở 800 °C thể hiện hoạt tính Fenton và photo-Fenton cao nhất đối với phản ứng phân hủy methylene xanh trong bóng tối, dưới ánh sáng khả kiến và dưới ánh sáng tử ngoại.

Preparation of magnetic photo-Fenton catalysts based on CuFe₂O₄ by the starchassisted sol–gel method

• Quan Gia Co

• Le Tien Khoa University of Science, VNU-HCM

ABSTRACT

In this study, $CuFe_2O_4$ was prepared by the starch-assisted sol-gel method at various annealing temperatures in order to create new photo-Fenton catalysts which present high catalytic activity and are easy to be separated from the reaction solution owing to their high magnetic properties. The phase composition, morphology, surface groups and magnetic properties of $CuFe_2O_4$ -based catalysts were characterized by XRD, SEM, FTIR and VSM, respectively. Their photo-Fenton activity was evaluated via the degradation of methylene blue under UV and visible irradiation with H_2O_2 as an oxidizing agent. The results indicated the increase of $CuFe_2O_4$ tetragonal spinel content with the enhanced particle size and magnetic properties when the annealing temperature was increased from 700–900°C. We also observed the evolution of surface Cu^{2+} content with the modification of annealing temperatures. Among prepared catalysts, the sample annealed at 800 °C showed both high magnetic properties, which allows us to easily separate the catalysts from the reaction solution by a magnet, and high photo-Fenton catalytic performance under both UV and visible light.

Key words: CuFe₂O₄, sol-gel method, starch, photo-Fenton catalysis

TÀI LIỆU THAM KHÁO

- H.J.H. Fenton, Oxidation of tartaric acid in presence of iron, J. Chem. Soc. 65, 899–910 (1894).
- [2]. F. Haber, J. Weiss J., The catalytic decomposition of hydrogen peroxide by iron salts, *Proc. Roy. Soc. A* 147, 332–343 (1934).
- [31]. R.G. Zepp, B.C. Faust, J. Hoigne, Hydroxyl radical formation in aqueous reactions (pH 3–8) of iron (II) with hydrogen peroxide: the photo-Fenton reaction, *J. Environ. Sci. Technol.* 26, 313–319 (1992).

- [32]. Y.Y. Zhang, J.H. Deng, C. He, S.S. Huang, S.H. Tian, Y. Xiong, Applications of Fe₂V₄O₁₃ as a new multi-metal heterogeneous Fenton-like catalyst for the degradation of organic pollutants. *Environ. Technol.* 31, 145–154 (2010).
- [33]. E. Expósito, C.M. Sánchez-Sánchez, V. Montiel, Mineral iron oxides as iron source in electro-fenton and photoelectro-fenton mineralization processes, *J. Electrochem. Soc.* 154, E116–E122 (2007).
- [34]. A.S. Albuquerque, M.V.C. Tolentino, J.D. Ardisson, F.C.C. Moura, R. Mendonca, W.A.A. Macedo, Nanostructured ferrites: Structural analysis and catalytic activity, *Ceram. Int.* 38, 2225–2231 (2012).
- [35]. K. Yan, X. Wu, X. An, X. Xie, Facile synthesis and catalytic property of spinel ferrites by a template method, *J. Alloys Compd.* 552, 405–408 (2013).
- [36]. Y. Wang, H. Zhao, M. Li, J. Fan, G. Zhao, Magnetic ordered mesoporous copper ferrite as a heterogeneous Fenton catalyst for the degradation of imidacloprid, *Appl. Catal. B* 147, 534–545 (2014).
- [37]. H.T. Dang, T.M.T. Nguyen, T.T. Nguyen, S.Q. Thi, H.T. Tran, H.Q. Tran T.K. Le, Magnetic CuFe₂O₄ prepared by polymeric precursor method as a reusable heterogeneous Fenton-like catalyst for the efficient removal of methylene blue, *Chem. Eng. Commun.* 203, 1260–1268 (2016).
- D. Visinescu, C. Paraschiv, A. Ianculescu, [38]. Β. Jurca, B. Vasile, О. Carp, The environmentally benign synthesis of nanosized $Co_xZn_{1-x}Al_2O_4$ blue pigments, Dyes and 125-131 **Pigments** 87, (2010).

- [39]. R.K. Selvan, C.O. Augustin, L.J. Berchmans, R. Saraswathi, Combustion synthesis of CuFe₂O₄. *Mater. Res. Bull.* 38, 41–54 (2003).
- [40]. P. Laokul, V. Amornkitbamrung, S. Seraphin, S. Maensiri, Characterization and magnetic properties of nanocrystalline CuFe₂O₄, NiFe₂O₄, ZnFe₂O₄ powders prepared by the *Aloe vera* extract solution. *Curr. Appl. Phys.* 11, 101–108 (2011).
- [41]. C.G. Ramankutty, S. Sugunan, Surface properties and catalytic activity of ferrospinels of nickel, cobalt and copper, prepared by soft chemical methods, *Appl. Catal. A* 218, 39–51 (2001).
- [42]. J.A. Melero, G. Calleja, F. Martínez, R. Molina, Nanocomposite of crystalline Fe₂O₃ and CuO particles and mesostructured SBA-15 silica as an active catalyst for wet peroxide oxidation processes, *Catal. Commun.* 7, 478–483 (2006).
- [43]. R. Sharma, S. Bansal, S. Singhal, Tailoring the photo-Fenton activity of spinel ferrites (MFe₂O₄) by incorporating different cations (M=Cu, Zn, Ni and Co) in the structure. *RSC*. *Adv.* 5, 6006–6018 (2015).
- [44]. X. Zhang, Y. Ding, H. Tang, X. Han, L. Zhu, N. Wang, Degradation of bisphenol A by hydrogen peroxide activated with CuFeO₂ microparticles as a heterogeneous Fenton-like catalyst: Efficiency, stability and mechanism, *Chem. Engineer.* J. 236, 251–262 (2014).